

Bilag 6 - Rutiner for oppfølging av seriøsitetsbestemmelser i anskaffelser

Utdrag fra Bodø kommunes «Rutiner for oppfølging av seriøsitetsbestemmelser i anskaffelser» inntas som et ekstra bilag til Avtalen.

Der hvor bestemmelsene angitt i «Bilag 6 - Rutiner for oppfølging av seriøsitetsbestemmelser» punkt 3.1, 3.2, og 3.3 oppstiller strengere krav og/eller strider med bestemmelsene i NS: 8434:2008, skal bestemmelsene i førstnevnte ha trinnhøyde over NS 8434:2008.

Der hvor det er relevant skal bestemmelsene i NS 8434:2008 tolkes i overenstemmelse med Bilag 6 så langt det lar seg gjøre.

3 Etske og sosiale kontraktkrav i Bodø kommune

3.1 Bodø kommunes sosiale vilkår for risikoutsatte leveranser

3.1.1 Respekt for grunnleggende menneskerettigheter og ILOs kjernekonvensjoner i egen virksomhet og i leverandørkjeden

Leverandører og underleverandører på denne kontrakten skal respektere grunnleggende menneskerettigheter og ILOs kjernekonvensjoner. Leverandøren plikter å påse at den selv eller underleverandøren ikke kan knyttes til aktiviteter som kan bidra til brudd på grunnleggende menneskerettigheter eller ILOs kjernekonvensjoner. Relevante bestemmelser omfatter blant annet:

- Forbud mot barnarbeid (FNs barnekonvensjon artikkel 32, ILO-konvensjon nr. 138 og 182)
- Forbud mot tvangsarbeid/slavearbeid (ILO-konvensjon nr. 29 og 105)
- Forbud mot diskriminering (ILO-konvensjon nr. 100 og 111)
- Organisasjonsfrihet og retten til kollektive forhandlinger (ILO-konvensjon nr. 87 og 98)
- Forbud mot tortur eller grusom, umenneskelig eller nedverdiggende behandling eller straff (FNs Verdenserklæring for menneskerettigheter, art. 5)
- Enhver som arbeider har rett til en rettferdig og god betaling som sikrer hans familie og ham selv en menneskeverdig tilværelse, og som om nødvendig blir utfyllt ved annen sosial beskyttelse (FNs Verdenserklæring for menneskerettigheter, art. 23.3)
- Enhver har rett til hvile og fritid, herunder rimelig begrensning av arbeidstiden og regelmessige ferier med lønn (FNs Verdenserklæring for menneskerettigheter, art. 24)

Kravene angir minimumsstandarder. Arbeidslovgivningen der produksjonen finner sted skal etterleves. Av særlig relevante hensyn fremheves lønns- og arbeidstidsbestemmelser, helse-, miljø- og sikkerhetsbestemmelser, lovfestede forsikringer og sosiale ordninger, samt regulære

ansettelsesforhold, inklusive arbeidskontrakter. Der hvor konvensjoner og nasjonale lover og reguleringer omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde.

Ved brudd på plikter etter denne bestemmelsen skal Leverandøren rette opp i de påpekte bruddene innen tidsfrist satt av Kunden. Retting skal dokumenteres skriftlig og på den måten Kunden finner hensiktsmessig.

Alvorlige eller gjentatte brudd på etterlevelse av kravene i kontraktperioden gir Kunden rett til å heve kontrakten. Selv om Leverandøren eller underleverandøren retter, er ikke det til hinder for at Kunden kan heve kontrakten. Ved brudd på bestemmelsen kan Kunden under enhver omstendighet kreve at Leverandøren skal erlegge den berikelsen Leverandøren har oppnådd gjennom bruddet. Dette gjelder selv om Leverandøren ikke kan bebreides for bruddet.

Kunden, eller den Kunden bemyndiger, kan for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt, gjennomføre revisjon av Leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til seks måneder etter at slutfaktura er betalt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd.

Leverandøren skal vederlagsfritt stille nødvendige ressurser og dokumentasjon til disposisjon for Kundens kontroll.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

3.1.2 Oppfølging av grunnleggende menneskerettigheter og ILOs kjernekonvensjoner i leverandørkjeden

Leverandøren plikter å ha innarbeidet retningslinjer som omfatter respekt for grunnleggende menneskerettigheter og ILOs kjernekonvensjoner i egen virksomhet og for leverandørkjeden. Dersom Leverandøren benytter underleverandører for å oppfylle kontrakten, plikter Leverandøren å arbeide aktivt for å sikre at underleverandører etterlever samme krav.

Leverandøren plikter å ha skriftlige rutiner for å systematisere arbeidet med å følge opp og verifisere etterlevelse av kravene i leverandørkjeden.

Leverandøren må gjennomføre regelmessige risikovurderinger knyttet til aktivt arbeid for å hindre brudd på menneskerettigheter og ILOs kjernekonvensjoner i leverandørkjeden. På basis av risikovurderingene må det gjennomføres kontrolltiltak og rapporteres på konkret oppfølging av underleverandører i hele leverandørkjeden, inkludert beskrives hvordan kontroll, undersøkelser og revisjoner basert på risikovurderinger er gjennomført. På oppfordring fra Kunden skal dette dokumenteres ved;

- Oversikt over produksjonseenheter og opprinnelsesland i leverandørkjeden
- Egenrapportering og/eller
- Oppfølgingssamtaler og/eller
- En uavhengig parts kontroll av arbeidsforholdene og/eller
- 3. partssertifisering som SA8000 eller tilsvarende

Ved brudd på plikter etter denne bestemmelsen skal Leverandøren rette opp de påpekte bruddene innen tidsfrist satt av Kunden. Retting skal dokumenteres skriftlig og på den måten Kunden finner hensiktsmessig.

Alvorlige eller gjentatte brudd på etterlevelse av kravene i kontraktsperioden gir Kunden rett til å heve kontrakten. Selv om Leverandøren eller underleverandøren retter, er ikke det til hinder for at Kunden kan heve kontrakten.

Kunden, eller den Kunden bemyndiger, kan for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt, gjennomføre revisjon av Leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til seks måneder etter at slutfaktura er betalt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd.

Leverandøren skal vederlagsfritt stille nødvendige ressurser og dokumentasjon til disposisjon for Kundens kontroll.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

3.2 Kontraktkrav som skal inntas i samtlige tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter uavhengig av om det foreligger standardkontrakter og uavhengig av kontraktens verdi

3.2.1 Krav til lønns- og arbeidsvilkår

Leverandør og underleverandører (herunder bemanningsselskap) plikter å ha lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn det som følger av til enhver tid gjeldende arbeidsmiljølovgivning, allmenngjøringsforskrifter eller landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Dette gjelder bare for arbeidere som direkte medvirker til oppfyllelse av Leverandørens forpliktelser under avtalen.

På arbeidsområder som ikke er dekket av allmenngjøringsforskrifter eller landsdekkende tariffavtaler, skal Leverandøren se hen til lokale tariffavtaler på samme arbeidsområde og fastsette lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn disse. Dersom det ikke finnes slike lokale avtaler, skal Leverandøren se hen til allmenngjorte eller landsdekkende tariffavtaler for lignende arbeidsområder og fastsette lønns- og arbeidsvilkår som ikke er dårligere enn disse.

Med lønns- og arbeidsvilkår menes blant annet bestemmelser om arbeidstid, lønn, obligatorisk tjenstepensjon, overtidstillegg, skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji.

Dersom kravet til lønns- og arbeidsvilkår ikke etterleves, har Kunden rett til å holde tilbake deler av kontraktssummen til det er dokumentert at forholdet var eller er brakt i orden. Summen som blir holdt tilbake skal tilsvare ca. 2 ganger besparelsen for arbeidsgiveren.

Dersom bruddet har skjedd hos underleverandøren kan Kunden kreve at Leverandøren skifter ut underleverandøren. Dette skal skje for Leverandørens regning og risiko.

Ved brudd på plikter etter denne bestemmelsen som ikke er av ubetydelig karakter kan Kunden stanse arbeidene for Leverandørens regning og risiko eller heve kontrakten. Selv om Leverandøren eller underleverandør retter overfor arbeiderne, er ikke det til hinder for at Kunden kan heve. Leverandørens forsinkelse som følge av stansing gir Kunden rett på eventuell dagmulkt etter kontraktens bestemmelser om forsinket levering. Dersom Kunden hever kontrakten med Leverandøren, kan Kunden kreve å få tiltransportert til seg Leverandørens kontrakter med underleverandører.

Brudd på plikter etter denne bestemmelsen gir under enhver omstendighet Kunden rett på forholdsmessig prisavslag. Ved vurderingen av hva som er et forholdsmessig prisavslag, skal det særlig legges vekt på bruddets alvorlighetsgrad, omfang, varighet og betydning for Kunden, herunder betydningen for Kundens omdømme.

Bodø kommune, eller eventuelt tredjepart engasjert av Bodø kommune, har rett til innsyn i dokumenter, og rett til å foreta andre undersøkelser, som gjør det mulig for Kunden å gjennomføre kontroll med at kravet til lønns- og arbeidsvilkår overholdes.

Leverandøren plikter vederlagsfritt å medvirke ved kontroll, herunder til å fremlegge all etterspurt dokumentasjon. Medvirknings- og dokumentasjonsplikten omfatter også underleverandører.

Leverandør plikter å ha tilsvarende kontraktsbestemmelse i sine kontrakter med underleverandører og skal gjennomføre nødvendig kontroll hos sine underleverandører for å påse at plikten overholdes.

3.2.2 Krav om betaling med elektronisk betalingsmiddel/forbud mot kontant betaling

All betaling Leverandøren foretar i forbindelse med utførelsen av kontraktarbeid for Bodø kommune (denne kontrakten) skal betales med elektronisk betalingsmiddel. Lønn og annen godtgjørelse til egne ansatte, ansatte hos underleverandører og innleide skal utbetales til den enkeltes konto i bank.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

Alvorlige brudd på denne bestemmelsen gir Kunden rett til prisavslag tilsvarende betalingen.

3.3 Kontraktkrav som i tillegg skal inntas i tjenestekontrakter og bygge- og anleggskontrakter over 500.000,-

3.3.1 Krav til bruk av lærlinger

Ved utførelsen av kontraktarbeidet skal minimum 10 % av arbeidede timer innenfor fagområder med behov for læreplasser utføres av lærlinger.

Utenlandske leverandører kan oppfylle kravet ved å benytte lærlinger som er tilknyttet offentlig godkjent lærlingordning i Norge eller tilsvarende ordning i opprinnelseslandet. Dersom opprinnelseslandet ikke har en lærlingordning, kan kravet oppfylles ved å benytte praksiselev fra en opplæringsordning i opprinnelseslandet.

Kravet kan oppfylles av Leverandøren og en eller flere av hans underleverandører. Oppfyllelsen av lærlingekravet forutsetter at vedkommende leverandør er en godkjent lærebedrift i henhold til opplæringsloven med forskrifter. Leverandør skal på forespørsel kunne legge frem all relevant dokumentasjon knyttet til godkjenningen, inkludert læreplan og inngåtte lærekontrakter.

En leverandør som er tilknyttet en lærlingordning og som kan dokumentere reelle forsøk på å inngå lærekontrakt uten å lykkes, skal av Kunden anses for å ha oppfylt kravet om bruk av lærling. En leverandør som er tilknyttet en lærlingordning og har inngått lærekontrakt, men som på grunn av forhold som skyldes lærlingen ikke kan benytte vedkommende under leveransen, skal av Kunden anses for å ha oppfylt vilkåret om bruk av lærling dersom Leverandøren kan dokumentere reelle forsøk på å inngå ny lærekontrakt uten å lykkes. Der gjenstående kontraktsperiode er mer enn tre måneder, anses kravet kun oppfylt dersom Leverandøren med jevne mellomrom gjør reelle forsøk på å inngå ny lærekontrakt.

Leverandøren skal ved oppstart, og på anmodning under gjennomføringen av kontraktarbeidet, levere en plan for hvordan kravene vil bli oppfylt. Ved kontrakttopphør skal det fremlegges oversikt over antall lærlingetimer. Timelister skal fremlegges på anmodning.

Kunden kan holde tilbake inntil 1 prosent av det samlede vederlaget for kontraktarbeidet dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra Kunden. Dersom kravet ikke er oppfylt ved overtakelsen, kan vederlaget avkortes med et forholdsmessig prisavslag på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Ved vesentlig mislighold av ovennevnte plikter, eller der det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, kan Kunden, med rimelig varsel, stanse arbeidene for Leverandørens regning og risiko, eller heve kontrakten. Dersom Kunden hever kontrakten med Leverandøren, kan Kunden kreve å få tiltransportert til seg Leverandørens kontrakter med underleverandører.

3.3.2 Revisjon

Bodø kommune, eller eventuelt tredjepart engasjert av Bodø kommune, kan for å undersøke om kontraktens krav blir oppfylt, gjennomføre revisjon av Leverandøren og eventuelle underleverandører i perioden fra kontraktsinngåelse til seks måneder etter at sluttfaktura er betalt. Denne adgangen omfatter også kontrakter og dokumentasjon i underliggende ledd.

Leverandøren skal vederlagsfritt stille nødvendige ressurser og dokumentasjon til disposisjon for Kundens kontroll. Medvirknings- og dokumentasjonsplikten omfatter også underleverandører.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

3.3.3 Krav vedrørende bruk av innleide/arbeidskraft fra bemanningsforetak

Leverandøren skal sørge for at innleid personell som Leverandøren benytter til å oppfylle kontrakten med Kunden, har arbeidskontrakter som sikrer disse tariffønnen, også mellom oppdrag.

Ved brudd på denne bestemmelsen kan vederlaget avkortes tilsvarende eventuell fortjeneste for Leverandøren. Brudd på bestemmelsen kan også påberopes av den enkelte ansatte overfor Leverandøren som grunnlag for krav om etterbetaling av lønn.

3.3.4 Bruk av underleverandører

Leverandøren kan ikke ha flere enn ett ledd underleverandør i kjede under seg. Innleie av personell regnes som ett ledd. Kunden kan godta flere ledd dersom det på grunn av uforutsette eller spesielle omstendigheter gjør det nødvendig for å få gjennomført kontraktarbeidene.

Leverandørens bruk av underleverandører, herunder innleid arbeidskraft, skal skriftlig forhåndsgodkjennes av Kunden. Kunden kan bare nekte bruk der han har saklig grunn. Det samme gjelder for utskifting av underleverandører i kontraktperioden. Kundens godkjenning endrer ikke Leverandørens forpliktelser overfor Kunden.

Ved inngåelse av kontrakter med underleverandør skal Leverandøren innhente skatteattest. Fra underleverandører med forretningsadresse i andre EØS-land enn Norge, skal det innhentes tilsvarende attest. Leverandøren skal på forespørsel fra Kunden fremlegge skatteattesten.

Leverandøren skal til enhver tid kunne dokumentere at underleverandører oppfyller kontraktens bestemmelser, herunder at de har oppfylt sine forpliktelser overfor skattemyndighetene. Ovennevnte attester for skatt- og merverdiavgift skal til enhver tid finnes på byggeplassen. Attestene skal ikke være eldre enn seks måneder gamle. Dersom attesten ikke fremlegges eller viser restanser som ikke er ubetydelige, kan Kunden kreve at underleverandøren skiftes ut for Leverandørens regning og risiko dersom forholdet ikke rettes innen en rimelig frist, gitt ved skriftlig varsel.

Kunden kan holde tilbake inntil 1 prosent av det samlede vederlaget for kontraktarbeidet dersom ovennevnte plikter misligholdes, eller det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, og forholdet ikke blir rettet innen en rimelig frist gitt ved skriftlig varsel fra Kunden. Dersom kravet ikke er oppfylt ved overtakelsen, kan vederlaget avkortes med et forholdsmessig prisavslag på inntil 1 prosent av kontraktssummen. Ved vesentlig mislighold av ovennevnte plikter, eller der det er grunn til å tro at slikt mislighold vil inntreffe, kan Kunden, med rimelig varsel, stanse arbeidene for Leverandørens regning og risiko, eller heve kontrakten. Dersom Kunden hever kontrakten med Leverandøren, kan Kunden kreve å få tiltransportert til seg Leverandørens kontrakter med underleverandører.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

3.3.5 Krav til dokumentert yrkesskadeforsikring

Leverandør skal før kontraktsoppstart, og senere på forespørsel, dokumentere at alle arbeidere som utfører kontraktarbeid for Bodø kommune, er dekket av yrkesskadeforsikring.

Brudd på bestemmelsen kan påberopes av både Kunden og den enkelte ansatte som grunnlag for erstatning overfor Leverandøren.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

3.3.6 Utdypende krav til faktura

For arbeider som utføres etter medgått tid eller etter fastpris, skal faktura fra Leverandøren blant annet inneholde egne varelinjer for Leverandør og underleverandør(er). Leverandør må benytte et varenummersystem hvor det klart fremgår hvem som er hovedleverandør og underleverandør(er).

Nødvendig fakturagrunnlag slik som timelister, målinger mv. skal medfølge og være attestert iht. avtalt prosedyre.

Ved uenighet om kravets berettigelse og /eller ved helt eller delvis frafall av krav, skal Leverandør sende kreditnota for hele fakturabeløpet, samtidig som det utstedes to nye fakturaer for hhv. omtvistet og uomtvistet krav.

Dersom Leverandør ikke leverer faktura i tråd med denne bestemmelsen, anses ikke tilsendt faktura som mottatt hos Kunden. Avtalt betalingsfrist gjelder først når Kunden har mottatt faktura i henhold til denne bestemmelsen.

3.3.7 Kundens rett til å innhente opplysninger

Kunden skal ha fullmakt fra Leverandør og underleverandør(er) til et ubegrenset antall ganger å innhente utvidede opplysninger om skatte- og avgiftsforhold. Denne retten skal gjelde frem til seks måneder etter at kontraktsforholdet er avsluttet.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

3.3.8 Brudd på skatte- og avgiftsforpliktelser

Leverandøren og eventuelle underleverandører skal til enhver tid oppfylle sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter.

Kunden kan til enhver tid foreta kontroll av Leverandørens og eventuelle underleverandørers oppfyllelse av forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter.

Dersom Leverandøren misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter kan Kunden, etter at Leverandøren er gitt en frist til å rette, heve kontrakten. Dersom Leverandøren gjentatte ganger misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter kan Kunden heve kontrakten uten at Leverandøren er gitt en frist til å rette. Retten til å heve gjelder ikke dersom kravet formelt er bestridt overfor kompetent myndighet og Leverandøren kan sannsynliggjøre overfor Kunden at kravet ikke er berettiget.

Dersom Leverandørens underleverandør misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter, kan Kunden, etter at underleverandør er gitt en frist til å rette, kreve at Leverandøren snarest mulig skifter ut sin underleverandør for Leverandørens regning og risiko. Retten til å kreve utskifting gjelder ikke dersom kravet er formelt bestridt overfor kompetent myndighet, og Leverandøren kan sannsynliggjøre overfor Kunden at kravet mot underleverandør ikke er berettiget. Dersom Leverandøren ikke skifter ut underleverandøren som den er forpliktet til å skifte ut, kan Kunden heve avtalen.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

3.3.9 Brudd på konkurranselovgivningen

Dersom det er klar sannsynlighetsovervekt for at Leverandøren har brutt konkurranseloven §§ 10 eller 11 eller tilsvarende bestemmelser, kan Kunden heve kontrakten dersom dette er forholdsmessig.

Dersom det er klar sannsynlighetsovervekt for at Leverandørens underleverandør har brutt konkurranselovens §§ 10 eller 11 eller tilsvarende bestemmelser, kan Kunden kreve at Leverandøren snarest mulig skifter ut sin underleverandør, for Leverandørens regning og risiko. Retten til å kreve utskifting gjelder ikke dersom kravet er formelt bestridt overfor kompetent myndighet og Leverandøren kan sannsynliggjøre overfor Kunden at kravet mot underleverandøren ikke er berettiget. Dersom Leverandøren ikke skifter ut underleverandøren som den er forpliktet til å skifte ut, kan Kunden heve avtalen.

Før heving etter første ledd og før krav om utskifting av underleverandør i annet ledd, skal Kunden vurdere den tid som er gått siden bruddet på konkurranseloven §§ 10 eller 11 ble begått, hvilke self-cleaning-tiltak som er iverksatt fra Leverandørens eller underleverandørens side og eventuelt andre momenter som kan ha betydning for vurderingen av om hevingen eller utskiftingen er forholdsmessig. Dersom bruddet på konkurranselovgivningen direkte har rammet eller berørt Bodø kommune, vil heving alltid anses å være forholdsmessig.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.

3.3.10 Innrapportering av utenlandske arbeidere

Oppdrag gitt til utenlandsk leverandør eller underleverandør, og alle arbeidere på slikt oppdrag, skal rapporteres til Skatteetaten via Oppdrags- og arbeidsforholdsregisteret i henhold til lov om skatteforvaltning § 7-6.

Leverandøren er ansvarlig for at slik rapportering skjer i hele kontraktskjeden. Leverandøren skal på forespørsel dokumentere at rapporteringsplikten er oppfylt ved kopi av innmeldingsskjema eller kvittering fra Altinn.

Eventuelt ansvar for skatter eller avgifter, gebyrer eller tvangsmulkt ilagt Kunden som følge av at Leverandøren ikke har overholdt sine forpliktelser etter dette punktet, er Leverandørens ansvar og skal betales av ham.

Alle avtaler Leverandøren inngår for utføring av arbeid under denne kontrakten skal inneholde tilsvarende bestemmelser.